

Thema 3

WERKPLEZIER DOOR LEEFPLEZIER

Module

Teamwork

- 1 Wat is een team?
- 2 Het team van de toekomst.

Inleiding

De ouderenzorg is bezig met een sterke impuls tot vernieuwing¹. Goed samenspel tussen formele en informele zorgverleners draagt - ook in verpleeg- en verzorgingshuizen - bij aan de kwaliteit van leven van de cliënt. Dit is noodzakelijk gezien de hervormingen in de langdurige zorg, maar past ook goed bij de maatschappelijke ontwikkeling waarin mensen steeds meer behoefte hebben aan eigen regie in hun leven. Als zorgmedewerker sta je in het hart van deze verandering. Vernieuwen lukt alleen als je de kans krijgt te leren en je te ontwikkelen in relatie tot jezelf, je team, de organisatie waar je werkt en natuurlijk de cliënt en zijn naasten.² Mensen die zorg nodig hebben, blijven steeds langer zelfstandig wonen en thuis de nodige zorg en ondersteuning krijgen. Daarbij wordt steeds meer hulp gevraagd van naasten en vrijwilligers. Het waarmaken van Leefplezier begint bij jezelf en valt of staat bijeen goede samenwerking in je team. Maar: uit welke mensen bestaat je team eigenlijk? En waaraan merk je dat je goed samenwerkt? Hoe zorg je er voor dat je met je team klaar bent voor de toekomst?

1 Bron: Vernieuwend verzorgen, Vilans, 2014.

2 Bron: <https://www.actiz.nl/ledennet-onderwerpen/vrijwilligersbeleid/2014/veel-dialogoog-inspiratie-en-kennismakingen-tijdens-werkconferentie-het-team-van-de-toekomst>

1 Wat is een team?

Verdieping

Individuele kwaliteiten zijn in teams weliswaar belangrijk, maar de gelijkgerichte samenwerking maakt het verschil³. Zowel in prestaties als in kwaliteit.

Een team is meer dan een groep losse individuen die min of meer toevallig op eenzelfde afdeling werkt. We spreken van een team als er sprake is van:

- een gemeenschappelijke doel
- betrokkenheid van teamleden bij het doel én bij elkaar
- duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden
- heldere werkafspraken, procedures en afspraken
- onderling vertrouwen, waardering en respect

Vragen aan jezelf of aan elkaar

Kijk naar het filmpje: [Samenwerken, de kracht van het team](#)

In het filmpje komen verschillende aspecten van samenwerken naar voren. Welke van onderstaande aspecten van samenwerken herken je in jezelf? En in je eigen team?

En welke daarvan lopen lekker, nog niet zo of moeten nu echt verbeterd worden?

 <p>1 Waar je zonnig invult, daarover heb je een goed gevoel. Dit waardeer je! Geef aan: Wat gaat goed?</p>	 <p>Waar je half bewolkt invult: dat gaat aardig, maar over kleine stukjes twijfel je nog. Vertel: waar twijfel je over?</p>	 <p>Waar je regen invult, dat zijn de lastige punten. Je vindt dat het beter kan. Wat heeft het team te leren?</p>
--	---	---

Bron: Er zijn voor de cliënt met al je voelsprietten, Vilans, 2011

<p>We hebben een gemeenschappelijke richting, hetzelfde doel voor ogen-</p>	
<p>Bij ons heerst een gevoel van saamhorigheid-</p>	
<p>We kennen elkaars kwaliteiten-</p>	
<p>We maken gebruik van elkaars kracht:</p>	
<p>We helpen elkaar-</p>	
<p>We mogen wel een keer 'gas terug nemen' omdat een ander het dan opvangt-</p>	
<p>We erkennen onderlinge afhankelijkheid-</p>	
<p>We hebben allenmaal een eigen verantwoordelijkheid, en nemen die ook, in het bereiken van ons doel:</p>	
<p>We ondersteunen elkaar in goede en slechte afhankelijk-</p>	
<p>We moedigen elkaar aan:</p>	

Kan je conclusies trekken?:
 In welke aspecten van samenwerken is het team goed?

Welke aspecten kunnen beter?

Wat heeft het team te leren?

2 Het team van de toekomst.

Verdieping

In het team van de toekomst werken formele en informele zorgverleners samen om samen met de cliënt Leefplezier waar te maken. Daarvoor moet je weten wat een ieder kan bijdragen en nodig heeft om goed samen te kunnen werken. Goed samenspel tussen formele zorgverleners, het sociale netwerk van de cliënt én de cliënt zelf wordt dus steeds belangrijker om cliënten zoveel mogelijk

hun eigen leven te kunnen laten leven. Je hebt antwoord nodig op vragen als 'wie zijn nodig voor een goede samenwerking?' 'hoe versterken we elkaar?', 'waar liggen grenzen?', 'hoe stemmen we af?', 'wie heeft de regie?', 'wat is nodig voor een goede samenwerking?' en 'hoe leggen we de juiste verbindingen?'

Vragen aan jezelf of aan elkaar

Kijk naar het volgende filmpje: [Team van de toekomst](#)

De boodschap is dat de afstemming en de samenwerking beter kan. Maar tussen wie? Met wie? Hoe ziet het netwerk van de toekomst er eigenlijk uit? Hoe stel jij je dat voor?

Betrek jij ook andere mensen bij de zorg voor de cliënt? ⁴

Met welke mantelzorgers werk jij in de praktijk vaak samen?

Zijn dat vooral de partners of de kinderen van de cliënt? Of ook burens en vrienden van de cliënt?

Wat zijn jouw overwegingen om al dan niet met meerdere mantelzorgers contact te hebben?

Verdieping

Lees onderstaand stukje in het kader. Het beschrijft de beleving van een mantelzorgers op een zorgcongres over 'Het team van de toekomst'.

Team? Welk team?

Dan bezoek ik een workshop 'Kleur bekennen'. De gedachte is dat je bepaalde persoonlijke eigenschappen kunt aangeven met een kleur. Dat je beter met elkaar kunt samenwerken als je je eigen kleur en de kleur van een ander kent. Dat klopt allemaal.

Maar de introductie begint met de vraag: 'Hoe ziet jouw zorgteam eruit?'. Mijn zorgteam? 'Ja, het team met wie je samenwerkt in de zorg voor de cliënt.' Ik merk dat mijn borstkas kleiner wordt, ik voel me beklemd. Ik krijg het een beetje benauwd en voel aandrang de ruimte te verlaten om weer te kunnen ademen... Nu gebeurt dat niet zo heftig als ik hier beschrijf, maar in mij speelt zich dit wel af. Ik spreek dit ook uit. De focus op zorg benauwt me.

In mijn situatie, waarin ik voor mijn gehandicapte man zorg, in samenwerking met huisarts, fysiotherapeut, verpleegkundige van het centrum voor thuisbeademing en andere 'voorbijgangers', willen wij alleen maar zo fijn mogelijk samen leven. Niks focus op zorg, niks zorgteam. Wij zijn samen een 'team' en alle anderen spelen daar af en toe een rol in. Wij leven gewoon ons leven... met beperkingen. Zoals heel veel mensen beperkingen hebben in hun leven.

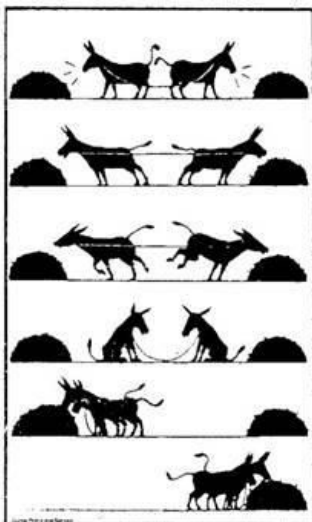
Wat klopt er niet?

Onze huisarts zei het al eens: "Ik ben gedeformeerd, ik zie alleen maar kwalen, ziektes en gebreken. Dat wat goed is, zie ik niet meer." Hij voegde daar aan toe: "Volgens mij hebben alle mensen die in de zorg werken dat. Dat is eigenlijk helemaal niet goed." Ik ben het met hem eens.

Wat mij betreft gaat de (langdurige) zorg van de toekomst niet meer over zorg maar over leren LEVEN met beperkingen!

Deze mantelzorgers heeft een ander doel voor ogen dan 'goede zorg', of een 'zorgteam'. Deze mantelzorgers staat voor ogen dat de toekomst niet meer over de zorg gaat maar over leren LEVEN met beperkingen. Wat hebben we nodig om te kantelen van efficiëntie-denken, wantrouwen en macht binnen het huidige systeem, naar zorg op basis van de menselijke maat en hoe krijgen we dat voor elkaar? Kijk naar het volgende filmpje (2015): [Anders organiseren, anders denken, anders doen.](#)

Vragen aan jezelf of aan elkaar

Elke samenwerkingsrelatie begint bij elkaar leren kennen en een relatie met elkaar opbouwen.⁵ Dat kost tijd. Maar deze investering betaalt zich later vaak terug: Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd en serieus genomen, ze staan er niet alleen voor. Er ontstaan minder misverstanden, het aantal conflicten neemt af. De betrokkenheid van mantelzorgers en andere naasten wordt groter. Goede samenwerking leidt tot zorg die echt goed past bij de cliënt én de mantelzorgers. Zorgverleners krijgen meer plezier in hun werk.

Denk eens na over onderstaande vragen:

Hoe bouw jij een goede relatie op met mantelzorgers? En wat is het effect hiervan?

.....

.....

.....

.....

Hoe gelijkwaardig is een samenwerkingsrelatie met mantelzorgers in jouw ogen?

.....

.....

.....

.....

Verwerking

Mantelzorgers staan soms onder grote druk. Onderstaande filmpjes geven daar een indringend beeld van:

Zorg om de zorg (2014)

In rap tempo sluiten verzorgingshuizen in Nederland de deuren. Ouderen moeten langer thuis blijven wonen en familie en vrienden mogen een handje helpen. De vraag is alleen wat dit alles betekent voor de kwetsbare ouderen in de samenleving. ZEMBLA laat zien hoe mensen die zelf al op leeftijd zijn, veelal ten koste van zichzelf, voor anderen zorgen.

Mevrouw Beijer is 91. Een paar keer per week doet ze de boodschappen voor een alleenstaande vriendin van 88, die dementerend is. 'Als ik het niet doe, dan verrekt ze. Maar ik ga er wel aan. Ze belt me ook de hele dag op. Stapelgek word ik er van'!

Meneer Sijpestijn (84) verzorgt zijn vrouw. Ze is incontinent, suikerpatiënt en kan hooguit twee meter lopen. 'Ik was, ik strijk, ik kook, ik help haar op de wc, ik maak het huis schoon. Ik doe het graag, maar voor de toekomst hou ik mijn hart vast'.

Iemand die langzaam verdwijnt (1997)

Ben Schrage verzorgt al geruime tijd zijn vrouw Wil die de ziekte van Alzheimer heeft. In een verslag over het dagelijkse leven van Ben en Wil. Zijn geduld en toewijding komen voortdurend in botsing met haar vergeetachtigheid, verwarring en onbegrip.

Herkenbaar? Toch zijn er ook andere verhalen.

Hoe kijk jij eigenlijk naar mantelzorgers? Weet jij hoe zij hun rol zelf ervaren? Kijk naar het volgende filmpje: Mantelzorgers willen gezien worden als mens.

Er zijn dus mensen die zien dat het anders moet en dat het anders kan. Veranderen gaat niet zonder slag of stoot. Kijk naar het filmpje: [Veranderen](#)

Hoe ziet jouw gedroomde team van de toekomst eruit?

Wat moet daarvoor gebeuren?
